

Yttrande på remiss av förslag till ny modell för utvärdering av utbildning på forskarnivå

Linnéuniversitetet har tillsammans med övriga remissinstanser uppmanats att lämna in yttrande på rubricerat förslag, registernummer 412-221-14. Linnéuniversitetets yttrande baseras på ett underlag i form av synpunkter från fakulteterna, studentkåren, universitetsledning och dekaner.

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har tagit fram några generella ställningstaganden. Linnéuniversitetet ställer sig bakom dessa ställningstagande. Framför allt delar Linnéuniversitetet kritiken mot att ha olika utvärderingsmodeller för utbildning på grund och avancerad nivå respektive utbildning på forskarnivå. Utvärdering av utbildning på forskarnivå bör istället ingå i ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem som samordnas och drivs av respektive lärosäte. Lärosätenas kvalitetssäkringssystem bör involvera externa granskare och dessa system ska följas upp av en extern granskningsmyndighet.

Linnéuniversitetet föreslår att den pågående pilotomgången avseende utbildning på forskarnivå ska avslutas och att ansvaret för utvärdering av utbildning på forskarnivå därefter överförs till respektive lärosäte. Lärosätenas ansvarstagande för kvaliteten bör stärkas vilket förutsätter att sammanhållet ansvar. Det liggande förslaget resulterar i att detta ansvar splittras upp mellan olika delar av verksamheten vilket skapar onödig otydlighet.

UK-ämbetets roll bör vara att följa upp lärosätenas system för kvalitetssäkring av utbildning på grundnivå, avancerad nivå samt forskarnivå. UK-ämbetet bör även ges ett särskilt uppdrag att sätta in svensk utbildning på forskarnivå i ett internationellt perspektiv.

Utgångspunkten är att lärosätena ansvarar för att utvärdera kvaliteten inom utbildning på forskarnivå. Det bör tas fram krav på vad lärosätenas kvalitetssäkringssystem ska innehålla. Exempelvis bör de utgå från självvärderingar och involvera externa granskare. Nedan följer några aspekter som bör beaktas i utvärdering av utbildning på forskarnivå.

UK-ämbetet har i sitt förslag till utvärderingsmodell fokus på hur lärosätet arbetar för att doktoranderna ska nå examensmålen som finns beskrivna i examensordningen. Detta är positivt. Samtidigt anges i förslaget flera delar som inte har direkt relevans kopplat till måluppfyllelsen. Linnéuniversitetet anser att en av delarna i förslaget är *mycket problematisk* i detta avseende, nämligen *bedömningen av forskningens relevans och kvalitet* för att säkerställa kvaliteten i utbildningen. Denna aspekt öppnar för godtycke vad gäller att bedöma kravet på tillräcklig relevans och kvalitet för utbildningen. En historia av framgångsrika avhandlingar innebär trots allt att forskningens relevans och kvalitet är tillräcklig för att

säkerställa kvaliteten i utbildningen på forskarnivå, åtminstone de delar av examensmålen som kopplar till avhandlingen. I argumentation kring att ta med denna aspekt hänför UK-ämbetet till kriterier som skall vara uppfyllda vid tillståndsprövning. Att utvärdera befintlig verksamhet är dock inte detsamma som att pröva nytt examenstillstånd. Vid en befintlig verksamhet finns utfärdade examina som kan styrka kvaliteten genom den externa kvalitetskontroll som föregår en examina via opponenter och betygsnämnd, medan i en tillståndsprövning är det inte en nödvändighet.

En utvärdering bör innehålla en mix av individuella, kollektiva och relationella aspekterna av utbildning på forskarnivå, eftersom utbildningen är individuell. UK-ämbetets skisserade utvärderingsmodell har dock fokus på doktorandgrupper. Relationella aspekter, som samarbetet mellan doktoranden och handledaren, är eller kan vara avgörande inslag under doktorandtiden. Därför bör denna relation också beaktas i en granskning.

Ramarna för en doktorands forskarutbildningsmiljö är tänjbara och kan variera efter doktorandens behov. Utvärderingsmodellen föreslås granska forskarutbildningsmiljöns omfattning och kvalitet. Linnéuniversitetets förslag är att en utvärdering lägger störst vikt vid forskarutbildningsmiljöns kvalitet. Den kritiska massan bör finnas tillgänglig för doktoranden på det egna lärosätet. En sådan kritisk massa kan dock kompletteras på många sätt, t.ex. genom nätverkande, samverkan och utbyten med andra universitet och forskargrupper som inte nödvändigtvis behöver finnas vid det egna universitetet.

De föreslagna självvärderingarna kan riskera att bli reklamtexter för den egna forskarutbildningen. Därför bör självvärderarna uppmanas att skriva om både adekvata och mindre adekvata inslag i utbildningen. De sistnämnda kan gärna följas av förbättringsförslag. Dessa moment i självvärderingen bör göras i akt och mening att förbättra kvaliteten i egna utbildningen på forskarnivå.

Återkoppling och dialog mellan lärosätena och UK-ämbetet under bedömningsprocessen är nyttig och positiv, eftersom utvärderingsprocessen bör ses som ett instrument att i första hand förbättra utbildningskvalitet.

Utvärderingen fokuserar på processer; en process som särskilt bör uppmärksammas är doktorandens skolning till medlem av forskarsamhället, dvs. alla examensmålen ska vara uppfyllda. Denna socialiseringsprocess framstår vid utbildningens fullbordande som lika viktig som den producerade avhandlingen.

Underlagen som ska medfölja en självvärdering kan i många fall med fördel inhämtas från källor som PRISMA (CV, publikationslistor).